

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 4/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. januára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu z 25. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu z 25. januára 2015 (ďalej len „žiadosť o prepustenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 33 Tp 38/2014 zo 16. mája 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 25/2014 z 26. mája 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby podľa § 72 ods. 1 a 2 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku, pričom väzba mu začala plynúť dňom zadržania, t. j. 13. mája 2014.

Podľa tvrdenia sťažovateľa žiadosťou z 25. januára 2015 označenou ako „*Sťažnosť na postup vyšetrovateľa, dozorujúceho prokurátora, na prieťahy v konaní, na sudkyňu pre prípravné konanie a porušovanie ustanovení Trestného poriadku*“, ktorú adresoval Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), rozoberal nedôvodnosť trestného obvinenia proti nemu a väzby a zároveň požiadal o prepustenie z väzby na slobodu (v zhrňujúcom záverečnom návrhu na rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorý sťažovateľ formuloval v závere tohto podania, ale uvedená žiadosť nebola špecifikovaná, pozn.).

Najvyšší súd jeho žiadosť o prepustenie na slobodu z 25. januára 2015 (doručenú 29. januára 2015) postúpil na vybavenie pod sp. zn. Spr 144/2015 okresnému súdu, o čom sťažovateľa informoval listom z 5. februára 2015. Predseda okresného súdu sťažovateľa listom z 11. februára 2015 informoval, že jeho podanie z 25. januára 2015, ktoré mu bolo najvyšším súdom postúpené, prevzal 10. februára 2015, a zároveň sa v ňom vyjadril k jeho sťažnosti na prieťahy a k namietanej zaujatosti sudkyne pre prípravné konanie, avšak k žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu sa nevyjadril. Okresný súd podľa sťažovateľa o žiadosti o prepustenie na slobodu do dňa podania jeho sťažnosti ústavnému súdu, t. j. takmer 8 mesiacov, nerozhodol.

Sťažovateľ poukázal v rámci svojej argumentácie na § 62 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého sa podanie posudzuje vždy podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené,

a následne uviedol, že okresný súd od doručenia jeho podania z 25. januára 2015 najbližšie rozhodoval uznesením sp. zn. 33 Tp 13/2015 z 13. februára 2015, v ktorom ale o predmetnej žiadosti o prepustenie na slobodu nerozhodol.

Uvedeným postupom okresného súdu bolo podľa sťažovateľa znemožnené, resp. neprimerane predĺžené včasné preskúmanie dôvodnosti ďalšieho trvania jeho väzby, a taktiež ním došlo k znemožneniu realizácie jeho práva na periodickú kontrolu dôvodnosti pozbavenia jeho osobnej slobody.

Uvedeným postupom došlo podľa sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, pretože o predmetnej žiadosti o prepustenie na slobodu nebolo rozhodnuté včas, keďže konanie o nej trvajúce 248 dní nemožno v žiadnom prípade považovať za súladné so zákonom.

V závere svojej argumentácie sťažovateľ uviedol:

„Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného (najmä vo svetle právneho názoru Najvyššieho súdu SR), je potrebné konštatovať, že označené práva sťažovateľa porušené boli. Je nevyhnutné uviesť a doplniť, že orgány verejnej moci (resp. orgány činné v trestnom konaní) konajúce v rámci trestného konania poznajú právo (v zmysle zákonom vymedzenej príslušnosti konať a rozhodnúť o podaní dotknutej osoby) a nemôže byť na ujmu dotknutej osoby, že v rámci organizácie týchto orgánov verejnej moci dochádza k postúpeniu podaní. Taktiež je nevyhnutné, aby orgány činné v trestnom konaní dôsledne čítali jednotlivé argumenty a podania písané, či už sťažovateľom alebo obhajobou. V žiadosti podanej sťažovateľom je väzba rozoberaná na takmer dvoch stranách textu, napriek tomu sa touto nikto nezaoberal.“

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavný súd požiadal, aby takto rozhodol:

„1. Okresný súd Nitra porušil právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

2. Okresnému súdu Nitra sa prikazuje, aby urýchlene rozhodol o žiadosti sťažovateľa

o prepustenie z väzby na slobodu.

3. Sťažovateľovi Ústavný súd SR priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,72 EUR, ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie Dávida Štefanku... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj práva čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu z 25. januára 2015. Podľa

sťažovateľa okresný súd o tejto žiadosti obsiahnutej v jeho podaní z 25. januára 2015 do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nerozhodol.

Ústavný súd už opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného náprava procesných pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

Ústavný súd ďalej uvádza, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

Vzhľadom na subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd vyplývajúce (aj a nielen) z čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je oprávnený preskúmať právoplatné rozhodnutia, opatrenia alebo iné zásahy orgánov verejnej moci, ak nápravu vo veci môže vykonať iný orgán verejnej moci na základe opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prerokovania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu s'ťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto s'ťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

Podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v s'ťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej doručení a informuje o tom s'ťažovateľa, hľadá sa na takúto s'ťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento s'ťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej s'ťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť.

Podľa § 55 ods. 5 Trestného poriadku o s'ťažnosti pre nečinnosť uvedenej v odseku 3 musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak a) zo strany súdu nedošlo k priet'ahom, s'ťažnosť pre nečinnosť sa zamietne, b) je s'ťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu.

Podľa § 55 ods. 6 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa odseku 5 s'ťažnosť nie je prípustná.

V predmetnom konaní s'ťažovateľ má podľa názoru ústavného súdu možnosť predložiť svoju argumentáciu v záujme ochrany ním označených práv, resp. ochrany jeho práva na prerokovanie a rozhodnutie o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu prostredníctvom podania s'ťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, o ktorej je oprávnený rozhodnúť krajský súd.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2016